

Nr 275

Av herrar Nyström och Grym, *angående statens väghållnings-
skyldighet i städerna.*

Från den 1 januari 1944 övertog staten helt kostnaderna för den allmänna väghållningen på landet.

För de inom städerna belägna allmänna vägarna och för biltrafiken viktiga gatorna gälla särskilda bestämmelser, och statsbidrag utgår med nittiofem procent av det belopp, vartill kostnaderna för underhållet av de allmänna vägarna och av de för biltrafiken viktiga gatorna inom staden beräknas skäligen böra uppgå. I mån av tillgång å därtill anslagna medel utgår bidrag av statsmedel med nittiofem procent av stads kostnad för bygande av allmän väg, och förhållandet är enahanda i fråga om stads kostnad för iordningställande av för biltrafiken viktig gata, dock endast i den mån kostnaden icke täckes av de bidrag, som staden äger eller — om erforderliga gatukostnadsbestämmelser antagits — skulle ägt uppbära av tomtägarna.

Av vad som anförts synes framgå, att det är skillnad på statens väghållningsskyldighet på landet och i stad.

Detta förklaras genom att det skulle vara en fördel för städerna att själva ombesörja ifrågavarande arbeten. »Otvivelktigt kunna städerna genom att själva bygga och underhålla de allmänna vägarna och de för biltrafiken viktiga gatorna på ett mera rationellt och därmed även billigare sätt handha väg- och gatuhållningen av de icke bidragsberättigade trafiklederna.» Detta är motiveringen till att inte städerna få statsbidrag till hundra procent. För en »vanlig stad» kan det eventuellt ha sin riktighet. Emellertid blir förhållandet inte riktigt detsamma för en stad med sådana proportioner mellan stadsplanelagd och icke stadsplanelagd mark som i Kiruna.

I byggnadslagens 49 § föreskrives: »Iordningställande och upplåtande till allmänt begagnande av gata eller annan allmän plats inom område som ingår i stadsplan ankommer på staden.» Samma lags 50 § föreskriver: »Ny gata skall upplåtas till allmänt begagnande i den mån bebyggandet av tomter, som enligt stadsplanen hava utgång till gatan, kvarter efter kvarter fortskrider från förut upplåten gata eller från allmän väg inom område som i väsentlig utsträckning är bebyggt för bostads- eller industriändamål. Härvid skall iakttagas, att varje gatudel, som begränsas av två på varandra följande tvärgators utdragna mittlinjer, skall upplåtas, när tomter med en sammanlagd längd utmed gatudelen av minst en tredjedel av de därvid befintliga gränslinjerna för byggnadskvarter bebyggs i enlighet med stads-

planen, dock att, om dessförinnan bebyggelse föreligger, tomt efter tomt i följd från förut upplåten gata eller allmän väg inom område som nyss sagts, gatan skall upplåtas framför sålunda bebyggda tomter.

Skall redan befintlig gata vidgas, åligger det staden att till allmänt be- gagnande upplåta gatans nya del, i den mån tomter, som enligt stadsplanen hava utgång till gatan, bebyggts i enlighet med planen.»

Som av ovan citerade §§ framgår har en stad skyldighet att iordningställa och upplåta gator inom stadsplanelagda områden. Utanför stadsplanelagt område har stad endast skyldighet att som väghållare sköta de vägar inom stadens område vilka vid den nu gällande lagens ikraftträdande, den 1 januari 1944, voro att anse som allmän väg (Väglagens § 70) samt de vägar som härefter förklaras som allmänna. Några trafikleder vid sidan om de allmänna vägarna har stad alltså inte skyldighet att hålla utanför stadsplanelagt område. Någon besparing genom gemensam skötsel av statsbidragsberättigade och icke bidragsberättigade vägar kan alltså icke göras, utan kostnaderna, som överstiga statsbidraget, få tillskjutas av kommunala medel. På så sätt komma städer med stora, icke stadsplanelagda områden i sämre ställning än landet i övrigt.

För att i någon mån få bättre rättvisa mellan land och stad i dessa av- seenden kunde en lösning vara, att nittiofem procent statsbidrag utgår till allmänna vägar och för biltrafiken viktiga gator inom område där fastig- hetsbildningslag för stad är gällande. För områden där jorddelningslagen är gällande bör staten även inom stad helt vara väghållare.

Med stöd av vad ovan anförts föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning i motionens syfte.

Stockholm den 26 januari 1955

E. Hj. Nyström

Jakob Grym
